

Onderzoeksresultaten:

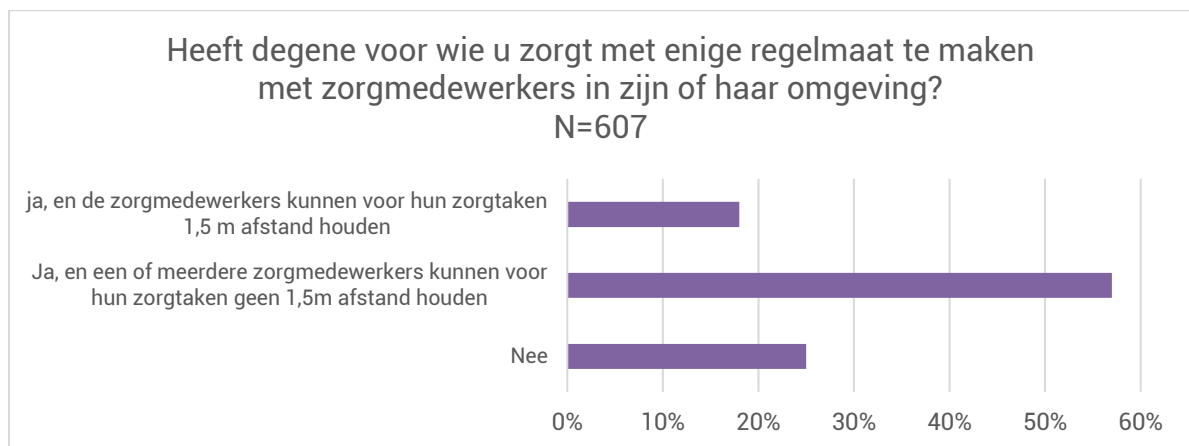
Vaccinatie zorgmedewerkers, september/oktober 2021

Samenvatting

Meer dan de helft van de mantelzorgers die hebben meegedaan aan dit onderzoek zorgt voor iemand bij wie zorgmedewerkers geen 1,5 meter afstand kunnen houden. Vooral met fysiotherapeuten, thuiszorgmedewerkers en huisartsen is regelmatig contact zonder dat daarbij afstand kan worden gehouden vanwege de aard van de werkzaamheden. Die 1,5 meter geldt in Nederland als een veilige afstand om besmetting met het coronavirus te voorkomen. Naast afstand houden vermindert ook een vaccinatie het risico op besmetting, waardoor de kans om ernstig ziek te worden van het virus kleiner wordt en ook het virus minder snel wordt doorgegeven aan anderen. Een meerderheid van de mantelzorgers heeft een voorkeur voor een gevaccineerde zorgmedewerker, indien men keuze zou hebben. Tot nu toe is het advies om het gesprek aan te gaan met de zorgmedewerker over het al dan niet gevaccineerd zijn. Lang niet iedereen durft dat gesprek aan, aangezien een kwart zegt zich niet vrij te voelen om hiernaar te vragen bij de zorgmedewerker. Enerzijds omdat men vindt dat men die vraag niet mag stellen, maar bijvoorbeeld ook omdat men geen zin heeft in discussie. Ook de afhankelijkheid ten opzichte van de zorgmedewerker speelt een rol. Het gebruik van persoonlijke beschermingsmaterialen wordt door de meerderheid van de mantelzorgers gezien als mogelijk alternatief voor niet-gevaccineerde zorgmedewerkers om het risico op besmetting van de zorgvrager te verkleinen. Tot slot is bij een kwart van de mantelzorgers die de zorgtaken delen met mede-mantelzorgers discussie over al dan niet vaccineren, wat de onderlinge verhoudingen op scherp kan zetten. Overigens is dit onderzoek uitgezet eind september 2021 op een moment dat het aantal besmetting laag was en het opheffen van allerlei maatregelen aanstaande was. Dit kan van invloed zijn op de uitkomsten van dit onderzoek.

Meer dan de helft zorgt voor iemand bij wie zorgmedewerkers geen afstand kunnen houden

De respondenten die de vragenlijst van dit onderzoek hebben doorlopen zijn allen mantelzorgers. Van hen zorgt 57% voor iemand die met enige regelmaat te maken heeft met zorgmedewerkers die niet de norm van 1,5 meter afstand kunnen bewaren, 18% zorgt voor iemand bij wie wel 1,5 meter afstand kan worden bewaard en 25% zegt dat er niet op regelmatige basis contact is met zorgprofessionals in de omgeving van de zorgvrager.

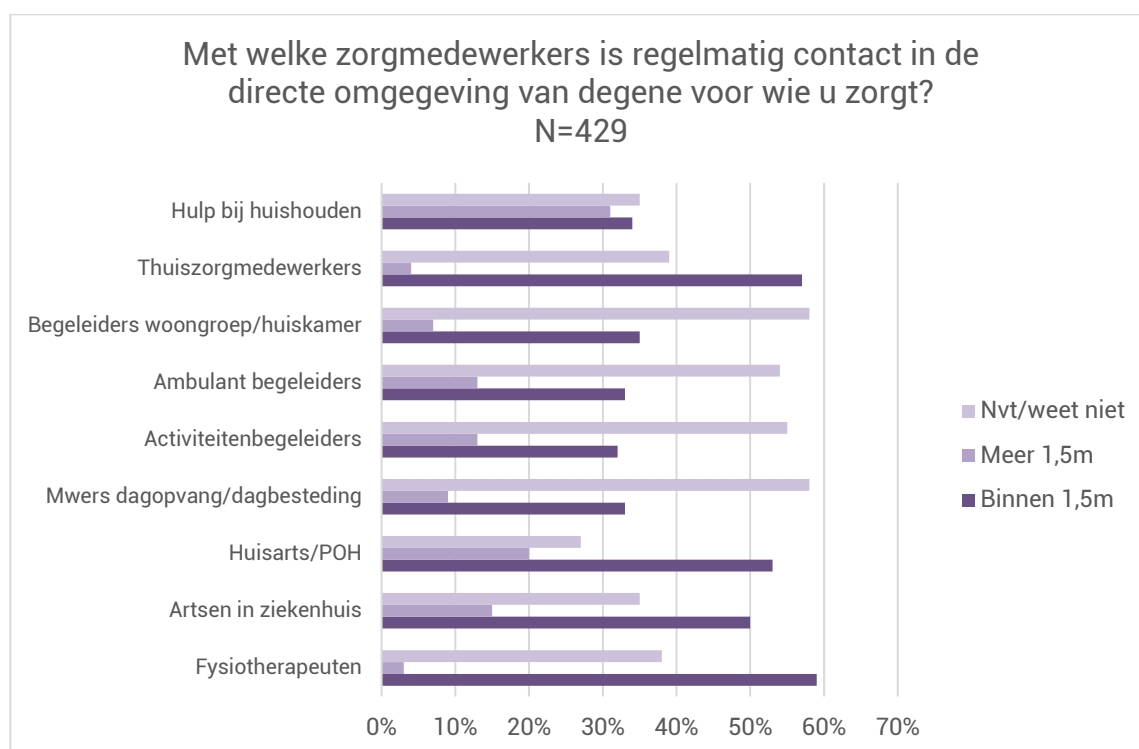

Bij de 25% die niet op regelmatige basis contact heeft met zorgmedewerkers in de omgeving van de zorgvrager, is gevraagd of dit uit eigen keuze en voorzorg was om het gevaar op besmetting zo klein mogelijk te houden. Dit bleek bij één op de vijf (18%) uit deze groep inderdaad het geval oftewel 4% van alle mantelzorgers in dit onderzoek.

Zorgmedewerkers die het vaakst bewust worden gemeden zijn de hulp bij huishouden (41%), thuiszorgmedewerkers als verzorgenden en wijkverpleegkundigen (33%) en artsen in het ziekenhuis (30%). De groep respondenten op deze vraag is echter klein, dus enige terughoudendheid met deze uitkomsten is geboden. Twee derde van de mantelzorgers zegt dat dit bewust mijden van zorgprofessionals door de zorgvrager geen gevolgen heeft voor henzelf als mantelzorger. De resterende mantelzorgers geeft aan dat het voor hen een zwaardere belasting betekent en in sommige gevallen met overbelasting tot gevolg.

Direct contact vooral met thuiszorgmedewerkers en fysiotherapeuten

Fysiotherapeuten (59%), Thuiszorgmedewerkers (57%) en huisartsen (53%) zijn de zorgmedewerkers met wie de meeste zorgvragers contact hebben zonder de 1,5 meter afstand in acht te kunnen houden.

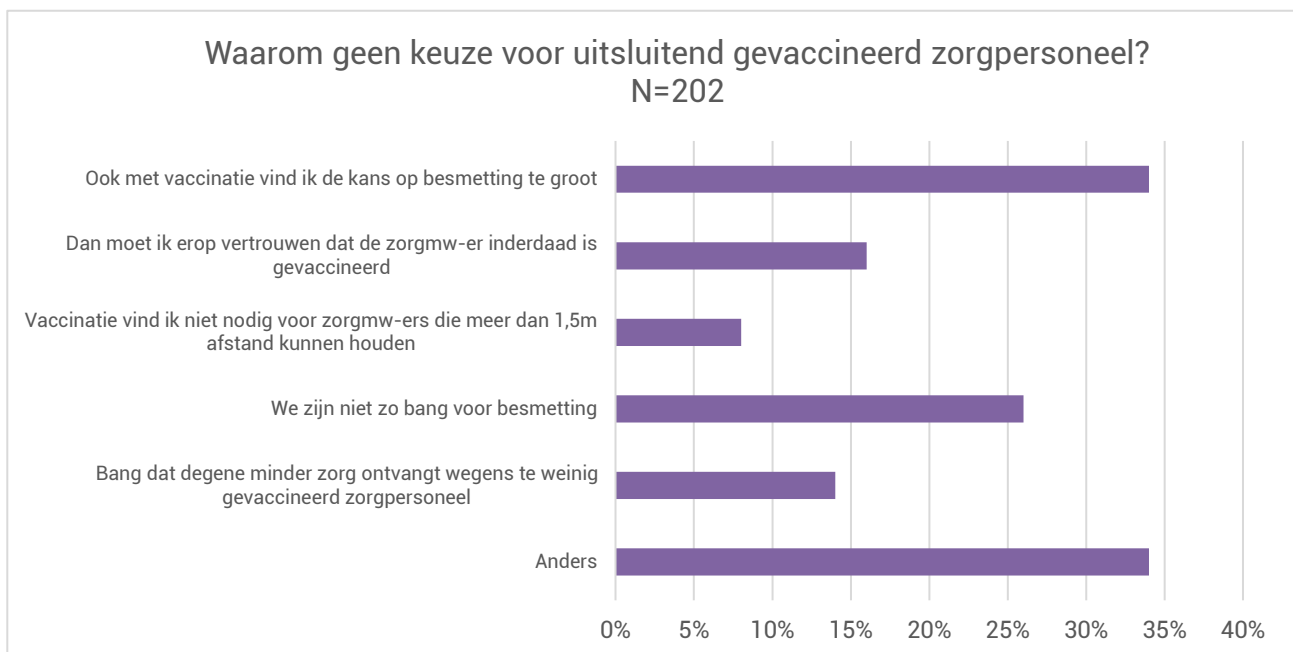
Het was mogelijk om ook andere zorgmedewerkers te noemen. Meerdere malen werden onder andere genoemd de (diabetes)pedicure, pgb-hulpen, orthopedagogen en tandarts.

Meerderheid wil uitsluitend zorg gevaccineerde zorgmedewerkers

Van de mantelzorgers geeft 55% aan dat ze ervoor zouden kiezen dat degene voor wordt gezorgd uitsluitend zorg ontvangt van gevaccineerde zorgmedewerkers. Eén op de drie mantelzorgers is daar zelfs zeer stellig in en zegt daar zeer zeker voor te kiezen. De overige 45% is verdeeld in 16% neutraal, 3% weet het niet en 20% kiest er niet voor om uitsluitend zorg te ontvangen van gevaccineerde zorgmedewerkers.

De redenen om geen specifieke voorkeur voor gevaccineerde zorgmedewerkers te hebben zijn zeer divers. Zo vindt 34% van deze minderheid het risico op een mogelijke besmetting nog steeds te groot, ook als is de zorgmedewerker gevaccineerd. Daar tegenover staat 26% die juist niet zo bang is voor een mogelijke besmetting en daardoor geen voorkeur heeft voor een al dan niet gevaccineerde zorgmedewerker.

Op de vraag waarom men niet zou kiezen voor uitsluitend gevaccineerd zorgpersoneel hebben 66 respondenten gebruik gemaakt van de antwoordoptie "anders". Van hen geeft een derde aan dat vaccinatie een vrije keuze is en dat men dat dient te respecteren. Een bijna net zo grote groep zegt uit te gaan van het gezonde verstand en het zich houden aan de regels waardoor de kans op besmetting klein blijft. Ook wordt veelvuldig opgemerkt dat vaccinatie niet zaligmakend is en dat ook een gevaccineerde zorgmedewerker het virus bij zich kan dragen.

Enkele citaten uit de open antwoorden op de vraag waarom men niet de keuze zou maken voor uitsluitend gevaccineerd zorgpersoneel:

Besmetting is altijd mogelijk, bij de zorgmedewerker vind ik belangrijker dat men zijn vak verstaat.

Familie is gevaccineerd, de zorg werkt zorgvuldig, houdt afstand waar mogelijk en dat is voor mij voldoende.

Gezien het personeelstekort in de thuiszorg is een niet-gevaccineerde beter dan geen verzorgende.

Een kwart van de mantelzorgers durft gesprek over vaccinatie niet aan

Op het moment van de uitvraag is het advies om met de zorgmedewerker in gesprek te gaan over het al dan niet gevaccineerd zijn indien dit voor de mantelzorger of zorgvrager van belang is. Van de respondenten voelt 58% zich vrij om dat te doen, 15% neutraal en 24% durft dat gesprek niet aan. De overige 3% weet het niet of heeft geen mening.

Redenen waarom men dat gesprek niet aandurft zijn vooral de schroom om de vraag te stellen (41%), geen zin in discussie (33%) en 25% zegt dan aan de gang te blijven met alle verschillende zorgmedewerkers.

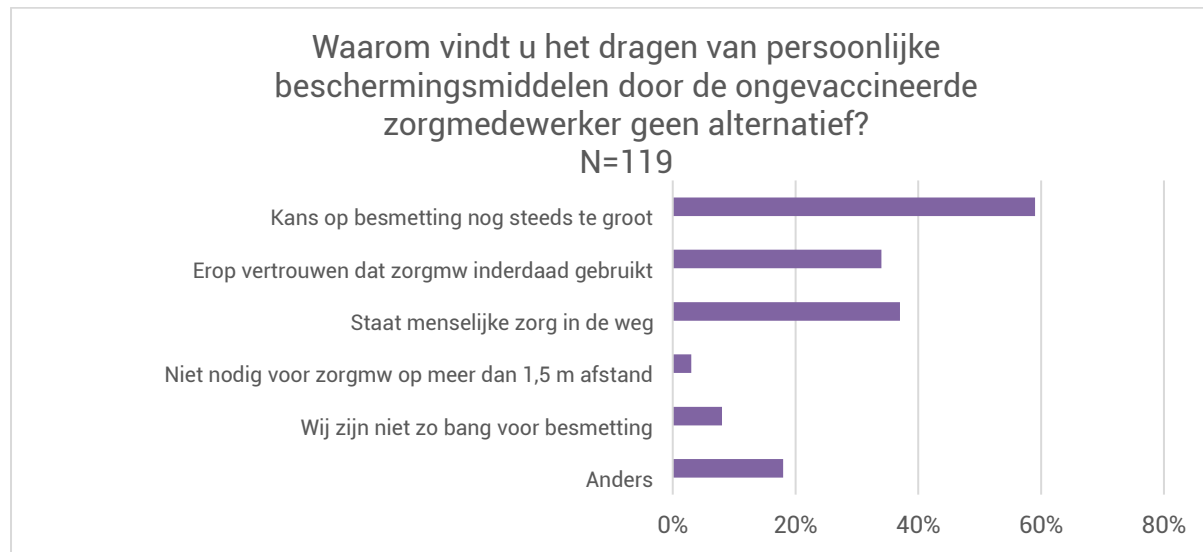

Antwoorden onder "anders" zijn onder andere dat het eigen keuze is (6x), dat het medisch geheim is (4x) en dat men vanwege de afhankelijkheid van de zorgmedewerker het gesprek niet aandurft om de goede verhouding niet te verstoren (4x). Twee mantelzorgers gaven aan dat de zorgmedewerker al boos is geworden bij vragen over de vaccinatie.

Gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen door ongevaccineerde zorgmedewerker voor de helft van de mantelzorgers een goed alternatief.

Is het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen door de ongevaccineerde zorgmedewerker een aanvaardbaar alternatief voor mantelzorgers? Voor 49% van de mantelzorgers is dat inderdaad het geval, 23% zegt van niet en de overige 28% is neutraal of weet het niet.

Van de groep die persoonlijke beschermingsmiddelen geen alternatief vinden voor vaccinatie van de zorgmedewerker, geeft 59% aan de kans op besmetting nog steeds te groot te vinden en 37% vindt dat het gebruik van deze middelen de menselijke zorg in de weg staan.

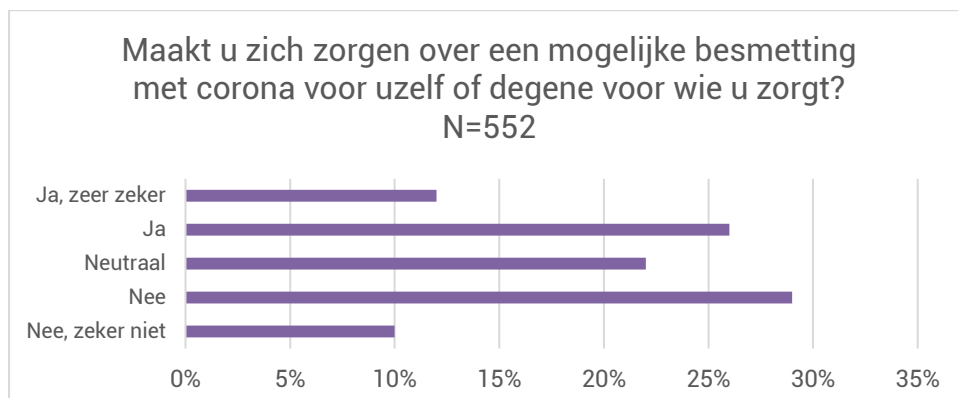

Belangrijkste reden die onder "anders" wordt genoemd is dat het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen angst oproept bij de zorgvrager, dat de zorgvrager het niet begrijpt door bijvoorbeeld dementie of dat de zorgmedewerker dan niet wordt herkend.

Bijna de helft van de mantelzorgers voelt zich door de zorgmedewerker(s) of zorgorganisatie voldoende geïnformeerd over hoe de kans op besmetting tijdens zorgtaken zo klein mogelijk wordt gehouden. Bij één op de vijf is dit echter niet het geval. De overige deels (23%) of heeft geen mening (11%).

Verdeeldheid in angst voor mogelijke besmetting

De vaccinatiegraad onder de mantelzorgers en zorgvragers is conform het landelijke gemiddeld voor volwassenen (85%). Op de vraag naar de zorgen die men zich maakt over een mogelijke besmetting met corona voor zichzelf of de zorgvrager, is er een grote verdeeldheid te zien.

Eind september kwam de verplichte maatregel om 1,5m afstand te houden te vervallen. Een kwart van de mantelzorgers gaf op voorhand aan zich daarover extra zorgen te maken, 36% een beetje en 38% niet.

Binnen eigen informeel netwerk discussie over vaccinatie

Bijna de helft van de respondenten in dit onderzoek geeft aan de enige mantelzorgers te zijn in de zorgsituatie. Is er bij de mantelzorgers die samen met andere mantelzorgers voor iemand zorgen discussie over het al dan niet gevaccineerd zijn? Dat blijkt bij een deel inderdaad het geval. Bij 28% is hierover onderling discussie hetgeen mogelijk de onderlinge verhoudingen op scherp zet.

Respons en achtergrond respondenten

Aan dit onderzoek deden 666 respondenten mee in de periode van 20 september 2021 tot en met 29 september 2021. Van hen vielen 55 respondenten af omdat zij inmiddels niet meer voor een ander zorgen.

De respondenten zijn vrijwel allemaal (zeer) langdurig zorgende mantelzorgers. Meer dan de helft (57%) woont samen met de zorgvrager, 22% zorgt voor een zorgvrager die elders zelfstandig woont en 19% voor iemand in een instelling of beschermde woonvorm.

Nationaal Mantelzorgpanel

Met het Nationaal Mantelzorgpanel peilt MantelzorgNL periodiek de behoeften en meningen van mantelzorgers over actuele onderwerpen die met mantelzorg te maken hebben. Momenteel telt het NMP ongeveer 1750 panelleden. De resultaten worden gebruikt om actuele vraagstukken in kaart te brengen waarmee de belangen van mantelzorgers worden behartigd. Zie voor meer info: [Resultaten Nationaal Mantelzorgpanel - MantelzorgNL](#)